

Rapportage
Onderzoek Flora- en faunawet:
Wijziging bestemmingsplan Gemeentewerf, Rijnsburg

Rapportnummer 081402

Arjan van Duijvenboden, 7 april 2014

Inhoud

Inleiding.....	3
Algemene conclusie en advies.....	3
De Flora- en faunawet	4
Wat houdt een “Quickscan Flora- en faunawet” in?.....	5
Beschrijving plangebied	6
Omschrijving van de voorgenomen wijzigingen en eventuele werkzaamheden	8
Belangen.....	8
Onderzoeksinspanning	9
Aanwezige biotopen.....	10
Mogelijk aanwezige en waargenomen soorten	11
Advies voor uitvoering van de bestemmingsplanwijziging per soortgroep	12
Algemeen advies	12
Zorgplicht	12
Afwijken van het advies	12
Houdbaarheid gegevens	12
Gebruikte literatuur.....	13
Bijlage 1: Soortentabellen Flora- en faunawet	14

Inleiding

De gemeente Katwijk wil het bestemmingsplan van de gemeentewerf te Rijnsburg (gemeente Katwijk) wijzigen. De gemeentewerf en omliggend groen wordt verwijderd, waarna er nieuw gebouw zal worden. Er zal ook nieuw groen worden aangeplant, waarschijnlijk meer dan nu het geval is.

Wijziging van de bestemming van grond betekent vaak een drastische wijziging van het landschap ter plaatse. Voor flora en fauna betekent dit een aanzienlijke verandering van biotoop. De gemeente wil voorkomen dat er in het kader van de Flora- en faunawet beschermde soorten of hun leefgebied worden geschaad. Bovendien wil zij graag aan de zorgplicht Ff-wet voldoen. De gemeente heeft daarom aan Duijvenboden Natuur gevraagd te onderzoeken of er in het plangebied beschermde soorten voorkomen die mogelijk door de voorgenomen bestemmingsplanwijziging kunnen worden geschaad.

Algemene conclusie en advies

Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen wordt geadviseerd het voorgenomen werk als volgt uit te voeren:

- verwijder begroeiing pas kort voor sloop en opeenvolgende nieuwbouw om langdurige afname van groen in het gebied te voorkomen
- verwijder begroeiing in de periode tussen 1 augustus en 15 maart om verstoring van broedende vogels en zoogdieren met nesten te voorkomen
- verwijder bebouwing in de periode 1 november- 1 maart zodat er zich zeker geen vleermuizen bevinden in de gebouwen

In het hoofdstuk “”Advies voor uitvoering van de werkzaamheden” worden deze gedragsregels toegelicht. Afwijken van dit advies is soms mogelijk, maar het verdient aanbeveling hierbij een deskundig ecooloog te raadplegen om overtreding van de Ff-wet te voorkomen.

Let op:

Altijd geldt de **zorgplicht**, die zegt dat dieren niet onnodig mogen worden verstoord of gedood. Het is verstandig de aannemer hiervan op de hoogte te stellen en bij een vermoeden van mogelijk overtreden van de Flora- en faunawet tijdens de werkzaamheden een ecooloog om advies te vragen.

De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) vormt samen met de Natuurbeschermingswet het belangrijkste juridisch kader voor bescherming van natuur in Nederland. De wet voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden, regelt de handel in en im- en export van beschermde diersoorten, de jacht en schadebestrijding. De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Het is een raamwet: in de wet staan hoofdlijnen. De uitwerking is geregeld in aparte besluiten en regelingen. De wet vervangt de Vogelwet 1936, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten, de Jachtwet, de Nuttige dierenwet 1914 en de soortenbescherming uit de Natuurbeschermingswet.

In de eerste jaren na de invoering was er veel onduidelijkheid over deze wet. In de praktijk leidden de nieuwe regels tot overbodig veel (administratieve) lasten. Ook werd de wet vaak genegeerd.

Op 23 februari 2005 is daarom de zgn. AMvB art. 75 van de Ff-wet in werking getreden. Dit “Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Ff-wet en enkele andere wijzigingen” is geregeld dat voor bepaalde diersoorten en activiteiten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.

Het uitgangspunt van de wet is: “Nee, tenzij...”: er mag geen schade worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij geldt dat de wet bedoeld is om populaties te beschermen, niet individuele planten en dieren.

De mate waarin soorten beschermd dienen te worden, is in de folder “Buiten aan het Werk”(lit. 1) van het ministerie van LNV weergegeven middels 3 tabellen (zie ook bijlage 1), te weten 1: Algemene soorten, 2: Overige soorten en 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB. Deze tabellen zijn gerangschikt in mate van bedreiging van de soort, voor een soort uit tabel 3 zijn dus veel meer beschermende maatregelen vereist dan voor een soort uit tabel 1.

Een relatief nieuw instrument binnen de Ff-wet is de zogenaamde “gedragscode” waarin een belanghebbende aangeeft op welke wijze omgegaan wordt met beschermde soorten. Wanneer deze gedragscode wordt goedgekeurd hoeft –wanneer volgens de gedragscode wordt gewerkt- minder vaak een ontheffing voor werkzaamheden te worden aangevraagd. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft nog geen gedragscode, wel hebben (onder anderen) de gemeente Leiden, de Unie van Waterschappen en Bouwend Nederland een goedgekeurde gedragscode.

Het staat een ieder vrij om te werken volgens om het even welke goedgekeurde gedragscode. Deze zijn dus niet organisatiegebonden.

Om in een vroeg stadium een beeld te krijgen van mogelijk voorkomende beschermde soorten heeft de gemeente Katwijk in 2008 een natuurwaardenkaart laten maken. Deze is gebruikt in dit onderzoek.

Wat houdt een “Quickscan Flora- en faunawet” in?

Bij planning van werkzaamheden is meestal niet op het eerste gezicht duidelijk of er ter plaatse beschermde dier- en plantensoorten voorkomen. Gericht onderzoek hiernaar kan veel arbeid vergen, maar is bovendien vaak seizoensgebonden waardoor er veel tijd verloren zou gaan voordat de werkzaamheden kunnen beginnen.

Daarom is het gebruikelijk in de eerste plaats een **Quickscan Flora- en faunawet** uit te voeren. In dit onderzoek wordt in de praktijksituatie onderzocht welke biotopen aanwezig zijn. Vervolgens wordt in een bureaustudie en aan de hand van veldwaarnemingen een lijst gemaakt van beschermde soorten die in de omgeving voorkomen en die gebruik (kunnen) maken van de aanwezige biotopen. Op deze manier ontstaat een beeld van de **mogelijk voorkomende beschermde soorten**. Wanneer het aannemelijk is dat er beschermde soorten voorkomen en het onderzoek hiernaar kan snel worden uitgevoerd, wordt er soms voor gekozen dit direct uit te voeren. Dit is bijvoorbeeld het geval bij veel tabel 3-soorten, zoals reptielen, sommige vissen en vleermuizen. Aan de hand van deze literatuur- en veldstudie en de meest recente stukken over de Flora- en faunawet van het ministerie van EZ wordt een advies opgesteld. Dit advies kan inhouden dat er nader onderzoek moet worden gedaan, maar kan ook inhouden dat het onwaarschijnlijk is dat door de werkzaamheden beschermde diersoorten worden bedreigd.

Hoewel deze Quickscan met zorgvuldigheid is uitgevoerd, blijft de natuur een moeilijk in meetwaarden te vatten complex geheel. Het is daarom nooit mogelijk 100% zekerheid te geven over het al dan niet voorkomen van beschermde diersoorten, mede doordat het deels gaat om een momentopname. Hoe meer tijd er tussen dit ecologisch onderzoek en de daadwerkelijke uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden verstrijkt, hoe groter de kans dat er ter plaatse zaken veranderd zijn. Het is dan ook belangrijk dat uitvoerenden van een werk zich bewust zijn van de Flora- en faunawet zodat ter plaatse –indien nodig- kan worden ingespeeld op de aanwezigheid van beschermde soorten. Duijvenboden Natuur kan niet aansprakelijk worden gesteld wanneer er na deze Quickscan andere beschermde soorten worden aangetroffen.

Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit veel verharding (asfalt) met daarop gebouwen van plaatwerk met een plat dak. Aan twee zijden is het terrein omgeven door woonhuizen, aan een zijde begrensd door de Brouwersraat en aan een zijde door het Oegstgeesterkanaal. Afbeeldingen 1 en 2 geven de locatie weer, afbeeldingen 3 t/m 6 geven een impressie van het gebied.

Afbeelding 1: Topografische ligging plangebied (groen)

Afbeelding 2: Detailkaart plangebied (groen)

Afbeelding 3: overzicht open middenterrein en hallen

Afbeelding 4: overzicht midden terrein

Afbeelding 5: zijde noordwijkerweg

Afbeelding 6: zijde oegstgeesterkanaal

Omschrijving van de voorgenomen wijzigingen en eventuele werkzaamheden

De bestemming van het gebied zal worden veranderd. Waar nu een (leegstaande) gemeentewerf is zullen woningen worden gebouwd. De groenstrook langs de Noordwijkerwe zal worden verwijderd en vervolgens breder worden herplant.

Belangen

De gemeente wil het gebied ontwikkelen om de bevolking woonruimte te bieden. Bovendien is de gemeentewerf door samenvoeging met de gemeente werf in 't Heen overbodig.

Onderzoeksinspanning

Om beschermde soorten in beeld te brengen is de volgende onderzoeksinspanning verricht

- Veldbezoeken op 1-4 en 7-4, waarbij op het terrein is gezocht naar (sporen van) alle beschermde soorten, biotopen en mogelijk belang van het terrein voor soorten.
- Een literatuuronderzoek op internet en in diverse soortenatlassen
- Literatuuronderzoek met de Natuurwaardenkaart Katwijk

DNatuur acht deze inspanning voldoende om een betrouwbaar advies te kunnen geven over de voorgenomen bestemmingsplanwijziging.

Aanwezige biotopen

Voorwaarde voor het al dan niet voorkomen van (beschermde) soorten is de aanwezigheid van een geschikte biotoop. Daarom is in een eerste bezoek de samenstelling van de aanwezige biotopen in beeld gebracht:

Biotoop	Effect van werkzaamheden	Vervangend biotoop aanwezig en waar?
Hoge , dikke bomen	verdwijnen	ja, herplant en in omliggende wijk
lage bomen, struiken	verdwijnen	ja, herplant en in omliggende wijk
ruigte, heesters	verdwijnen	ja, herplant en in omliggende wijk
Muren, hallen	verdwijnen	ja, in omliggende wijk

Tabel 1: Aanwezige biotopen en de mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden daarop.

Wat betekent dit? In het plangebied wordt vrijwel alle begroeiing en bebouwing verwijderd als de bouw van de nieuwe wijk begint. Dat betekent dat er voor eventueel aanwezige beschermde soorten voor een bepaalde periode ernstige aantasting is van de leefomgeving. Vervolgens zijn een aantal biotopen weer aanwezig als de bebouwing is gerealiseerd. Naar verwachting neemt de diversiteit en hoeveelheid aan biotopen toe na herbouw in het gebied.

Mogelijk aanwezige en waargenomen soorten

Van Nederlandse flora en fauna zijn veel soortgegevens bekend. De bundeling van deze gegevens in een toegankelijke database staat echter nog in de kinderschoenen qua dekkingsgraad. Wel zijn voor veel soortgroepen atlassen uitgegeven door verschillende onderzoeksorganisaties. Op basis van deze atlassen, biotoop, streekennis, en de drie FF-wet tabellen (bijlage 1) is het mogelijk een overzicht op te stellen met mogelijk voorkomende en waargenomen beschermde soorten, te zien in tabel 2 en 3. Alleen de waargenomen en waarschijnlijk voorkomende soorten van tabel 2, 3 en Habitatrichtlijn 4 zijn weergegeven voor deze locatie, omdat het voorkomen van soorten geen effect heeft op de uitvoering van de werkzaamheden. Voor deze soorten geldt namelijk een algemene vrijstelling.

Tijdens de veldbezoeken is gericht gezocht naar beschermde soorten in het gebied. Ook is in literatuur gezocht. Dit leverde het volgende op:

De Natuurwaardenkaart Katwijk vermeldt als mogelijk voorkomende beschermde soorten Kleine modderkruiper, Meeuwen en Spechten. Voor de Kleine modderkruiper geldt dat deze niet kan voorkomen door het ontbreken van water, deze niet is waargenomen, Meeuwen zijn alleen beschermd in de broedperiode. Spechten zijn sinds 2010 ook alleen in de broedperiode beschermd.

Vogels (Habitatrichtlijn 4)

Alle broedende vogels zijn beschermd. Bovendien zijn er een aantal soorten waarvan de broedplaats jaarrond is beschermd, omdat de soort niet gemakkelijk op een andere plaats gaat broeden.

Op basis van literatuur komt in het gebied een aantal soorten voor waarvan de broedplaats jaarrond beschermd is. Dit zijn de Gierzwaluw, Huismus en Spreeuw. Echter, tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat deze soorten niet binnen het plangebied broeden. Wel broeden er verschillende meer algemene soorten in de groenstrook en in omliggende tuinen. Er zijn dus geen jaarrond beschermde nesten op het terrein vastgesteld. Op de platte daken broeden geen meeuwen.

Reptielen en amfibieën

Gezien het ontbreken van water en het feit dat vrijwel het hele gebied verhard is, kan worden gesteld dat het gebied niet geschikt is voor reptielen en amfibieën.

Vissen

Er is geen water in het plangebied aanwezig waar vissen in kunnen leven.

Vleermuizen

In literatuur worden verschillende soorten vleermuizen genoemd in het kilometerhok waarin het gebied ligt. Echter, in de gebouwen zijn vrijwel geen geschikte plaatsen gevonden waar vleermuizen kunnen verblijven. De gebouwen zijn grotendeels opgebouwd uit metalen plaatdelen zonder kieren. Op enkele plaatsen zijn muren aanwezig met een spouw en beluchtingsgaten, maar deze zijn klein en zeer dicht bij de grond. Gezien het feit dat in de omgeving (woonwijk) veel alternatieven aanwezig zijn is zeer onwaarschijnlijk dat het plangebied een rol speelt in het netwerk van vleermuisverblijven ter plaatse. Mogelijk zullen enkele exemplaren wel gebruik maken van enkele randen en overhangende plaatsen om te baltsen. Ook zullen vleermuizen gebruik maken van de bosje, bomen en gebouwen om te foerageren. Echter, ook hiervan is in de directe omgeving ruim voldoende biotoop aanwezig om eventueel tijdelijk verlies te compenseren. Bovendien zal de hoeveelheid en diversiteit van het aantal foerageplekken door nieuwbouw alleen maar toenemen. Het gebied speelt geen belangrijke rol in trek- en migratiegedrag van vleermuizen.

Overige zoogdieren

Er zijn geen andere beschermde zoogdiersoorten vastgesteld. Mogelijk zijn er veld-, huismuizen aanwezig en bruine rat.

Planten

Er is gezocht naar planten in droge goten en op muren. Er zijn geen beschermde planten in het plangebied aangetroffen.

Advies voor uitvoering van de bestemmingsplanwijziging per soortgroep

De voorgenomen bestemmingplanwijziging zou alleen broedende vogels kunnen schaden. Dit leidt tot het volgende advies voor de uitvoering van de plannen:

- Broedende vogels: het verboden een broedende vogel te verstoren of te doden. Daarom ik aan alle begroeiing en bebouwing tussen 1 augustus en 15 maart in het jaar voorafgaand aan de werkzaamheden te verwijderen om verstoring van broedvogels te voorkomen.
- Vleermuizen: Naar verwachting zal de nieuwbouw meer vleermuisbiotopen opleveren dan nu het geval is. De functionaliteit van het gebied voor vleermuizen gaat dus vooruit. Door de diversiteit van het omliggend gebied zal de functionaliteit van het totale gebied voor vleermuizen niet worden aangetast. Wel kunnen bij de werkzaamheden exemplaren worden verstoord, wanneer deze in de actieve periode van vleermuizen plaatsvinden. Ik adviseer dan ook sloop van de gebouwen uit te voeren in de periode 1 november- 1 maart. In deze periode maken vleermuizen zeker geen gebruik van het terrein.
- Algemene soorten: het verdient vanuit de zorgplicht aanbeveling begroeiing niet in de periode 1 maart-1 augustus te verwijderen omdat veel soorten dan jongen hebben.

Algemeen advies

Zolang aan de onderstaande voorschriften wordt voldaan, is er geen sprake van vermindering van functionaliteit voor beschermde soorten en wordt voldaan aan de zorgplicht:

- verwijder begroeiing pas kort voor sloop en opeenvolgende nieuwbouw om langdurige afname van groen in het gebied te voorkomen
- verwijder begroeiing in de periode tussen 1 augustus en 15 maart om verstoring van broedende vogels en zoogdieren met nesten te voorkomen
- verwijder bebouwing in de periode 1 november- 1 maart zodat er zich zeker geen vleermuizen bevinden in de gebouwen

Zorgplicht

Altijd geldt de **zorgplicht**, die zegt dat dieren niet onnodig mogen worden verstoord of gedood. Het is verstandig de aannemer hiervan op de hoogte te stellen en bij een vermoeden van mogelijk overtreden van de Flora- en faunawet tijdens de werkzaamheden een ecooloog om advies te vragen.

Afwijken van het advies

Het ecologisch werkadvies in voorgaand hoofdstuk is opgesteld om te voorkomen dat er overtreding van de Ff-wet plaatsvindt. Soms kan door externe factoren het advies echter niet volledig in het werk worden ingepast. Er dient dan een deskundige (volgens de normen binnen de Ff-wet) te worden geraadpleegd. Deze kan bepalen of de veranderde werkzaamheden zo kunnen worden uitgevoerd dat de beschermde soorten niet worden geschaad. Afwijken van het advies is dus soms mogelijk, maar onder deskundige begeleiding.

Het uitsteken van beschermde planten, het vangen van beschermde dieren en het elders terugplaatsen gebeurt altijd onder begeleiding van en op aanwijzing van een ecologisch deskundig persoon met kennis van de betreffende soorten.

Houdbaarheid gegevens

Het ministerie van EZ heeft bepaald dat de verkregen vleermuisgegevens drie jaar oud mogen zijn. Dat betekent dat dit rapport een maximale houdbaarheid heeft tot 2017.

Gebruikte literatuur

1. Anonymus: **Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten**, Ministerie van LNV
2. Anonymus: **Protocol voor vleermuisinventarisaties**, GaN, Zoogdierverseniging, NGB 2009
3. Anonymus: **Natuurkalender tabel 3 Soorten**, Ministerie van LNV, 2006
4. Grimberger, Schober: **Europese vleermuizen**, Tirion, 2001
5. Lange, Twisk, Winden, Diepenbeek: **Zoogdieren van West-Europa**. KNNV, 1994
6. Broekhuizen et al: **Atlas van de Nederlandse zoogdieren**, KNNV, 1992
7. Diepenbeek: **Veldgids Diersporen**. KNNV, 1999
8. Heimans, Heinsius, Thijsse, **Geïllustreerde flora van Nederland**, Versluys, Amsterdam, 1983
9. Grarnweidner, **paddenstoelen**, Thieme, 1992
10. Nijssen, de Groot, **De vissen van Nederland**, KNNV, 1987
11. Brink, **Ecologische atlas van de Dagvlinders van Noordwest Europa**, Schuyt & co, 1992
12. Wynhoff, Swaay, van der Made, **Veldgids Dagvlinders**, KNNV, 1999
13. Kleukers en Krekels, **Veldgids sprinkhanen en krekels**, KNNV, 2004
14. Bellmann, **Gids van Bijen, Wespen en Mieren**, Tirion, 2003
15. Harde, Severda, **Kevers**, Thieme 1983
16. Bos, Wasscher, **Veldgids Libellen**, KNNV, 1997
17. Jansse, Verburg, **Natuurwaardenkaart Katwijk**, VOFF, 2008

Bijlage 1: Soortentabellen Flora- en faunawet

Bron: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!: Ministerie van LNV.

Tabel 1: Algemene soorten					
Zoogdieren		tweekeurige bosspitsmuis	Sorex coronatus	Slakken	Helix pomatia
aardmuis	Microtus agrestis	veldmuis	Microtus arvalis	Vaatplanten	
bosmuis	Apodemus sylvaticus	vos	Vulpes vulpes	aardaker	Lathyrus tuberosus
dwergmuis	Microtus minutus	wezel	Mustela nivalis	akkerklokje	Campanula rapunculoides
bunzing	Mustela putorius	woelrat	Arvicola terrestris	brede wespenorchis	Epipactis helleborine
dwerfspitsmuis	Sorex minutus	Reptielen en amfibieën		breed klokje	Campanula latifolia
egel	Erinaceus europaeus	bruine kikker	Rana temporaria	dotterbloem*	Caltha palustris
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus	gewone pad	Bufo bufo	gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
haas	Lepus europaeus	middelste groene kikker	Rana esculenta	grasklokje	Campanula rotundifolia
hermelijn	Mustela erminea	kleine watersalamander	Triturus vulgaris	grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
hulspitsmuis	Crocidura russula	meerklipper	Rana ridibunda	kleine maagdenpalm	Vinca minor
konijn	Oryctolagus cuniculus	Mieren		knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
mol	Talpa europea	behaarde rode bosmier	Formica rufa	koningsvaren	Osmunda regalis
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus	kale rode bosmier	Formica polyctena	slanke sleutelbloem	Primula elatior
ree	Capreolus capreolus	stronkmijs	Formica truncorum	zwanebloem	Butomus umbellatus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	zwartrugbosmier	Formica pratensis		
				*m.u.v. spindotterbloem	
Tabel 2: Overige soorten					
Zoogdieren		dennenorchis	Goodyera repens	rood bosvogeltje	Cephalanthera rubra
damhert	Dama dama	duits gentiaan	Gentiana germanica	ruig klokje	Campanula trachelium
edelhart	Cervus elaphus	geelgroene wespenorchis	Gentiana elata	schubvaren	Ceterach officinarum
eechhoorn	Sciurus vulgaris	gele helmboem	Pseudofumaria lutea	slanke gentiaan	Gentiana amarella
grijze zeehond	Halichoerus grypus	gelekte orchis	Dactylorhiza maculata	soldaatje	Orchis militaris
grote bosmuis	Apodemus flavicollis	groene nachtorchis	Coeloglossum viride	spaanse ruiter	Cirsium dissectum
steenmarter	Martes foina	groensteel	Asplenium viride	steenbreekvaren	Dianthus deltoides
Wild zwijn	Sus scrofa	grote keverorchis	Listera ovata	stengellose sleutelbloem	Asplenium trichomanes
Reptielen en amfibieën		grote muggenorchis	Cymadentia conopsea	stengelomvattend havikskruid	Primula vulgaris
alpenwatersalamander	Triturus alpestris	gulden sleutelbloem	Primula veris	stijf hardgas	Hieracium amplexicaule
levendbarende hagedis	Lacerta vivipara	harlekijn	Orchis morio	tongvaren	Catapodium rigidum
Dagvlinders		herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis	veenmosorchis	Asplenium scolopendrium
moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia	hoeningorchis	Anacamptis pyramidalis	veidentiaan	Arnica montana
vals heideblauwtje	Lycaeus idas	jeneverbes	Hemimium monorchis	veidsale	Hammarbya paludosa
Vissen		klein glaskruid	Juniperus communis	vleeskleurige orchis	Gentiana campestris
beemje	Noemacheilus barbatulus	kleine keverorchis	Listera cordata	vliegenorchis	Salvia pratensis
kleine modderkrulper	Cobitis taenia	kleine zonnedauw	Drosera intermedia	vogelnestje	Dactylorhiza incarnata
meerval	Silurus glanis	klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe	voorjaarsadonis	Ophrys insectifera
riverdonderpad	Gobio gobio	klauwenklokje	Campanula glomerata	wantenorichis	Neottia nidus-avis
Vaatplanten		koraalwortel	Corallorhiza trifida	watervedelblad	Adonis vernalis
aangeblende orchis	Orchis ustulata	kruisbladgentiaan	Gentiana cruciata	wedeklokje	Orchis coriophora
aagjesorchis	Orchis simla	lange ereprijs	Veronica longifolia	wielreikende nachtorchis	Campanula patula
beenbreek	Narthecium ossifragum	lange zonnedauw	Drosera anglica	wilde gage	Plantanthera bifolia
bergklokje	Campanula rhomboidalis	manjetjesorchis	Orchis mascula	wilde herfsttijloos	Myrica gale
bergnachtorchis	Platanthera chlorantha	manetak	Vicium album	wilde kievitsbloem	Colchicum autumnale
bijenorchis	Ophrys apifera	moeraswespenorchis	Epipactis palustris	wilde marjolein	Fritillaria meleagris
blauwvaren	Cystopteris fragilis	muurbloem	Erysimum cheiri	wit bosvogeltje	Origanum vulgare
blauwe zeedistel	Eryngium maritimum	parnassia	Parnassia palustris	witte muggenorchis	Cephalanthera longifolia
bleek bosvogeltje	Cephalanthera damasonium	pijlscheefkelk	Arabis hirsuta sagittata	zinkvooltje	Pseudorchis alba
bokkenorchis	Himantoglossum hircinum	poppenorchis	Aceras anthrophorum	zomerklompje	Viola lutea calaminaria
brede orchis	Dactylorhiza majalis	prachtklokje	Campanula persicifolia	zwartsteel	Leucolium aestivum
bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens	purperorchis	Orchis purpurea	Kevers	Asplenium adnigrum-nigrum
daslook	Allium ursinum	rapunzelklokje	Campanula rapunculid	vliegend hert	Lucanus cervus
		rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum	Kreeftachtigen	
		rietorchis	Dactylorhiza majalis	riverkreeft	Astacus astacus
		ronde zonnedauw	praetermissa		
			Drosera rotundifolia		
Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB					
Bijlage 1 AMvB		woudparelmoervlinder	Melitaea diamina	heikkikker	Rana arvalis
Zoogdieren		zilvervlek	Clossiana euphrosyne	kamsalamander	Triturus cristatus
das	Meles meles	Vaatplanten		knoflookpad	Pelobates fuscus
boomarter	Martes martes	groot zee gras	Zostera marina	muurhagedis	Podarcis muralis
eikelmuis	Eliomys quercinus	Bijlage IV HR		poelkikker	Rana lessonae
gewone zeehond	Phoca vitulina	Zoogdieren		rugstreeppad	Bufo calamita
veldspitsmuis	Crocidura leucodon	baardvleermuis	Myotis mystacinus	voedmeesterpad	Alytes obstetricans
waterspitsmuis	Neomys fodiens	bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii	zandhagedis	Lacerta agilis
Reptielen en amfibieën		bever	Castor fiber	Dagvlinders	
adder	Vipera berus	bosvleermuis	Nyctalus leisleri	donker pimperlauwtje	Maculinea nausithous
hazelworm	Anquas fragilis	brandt's vleermuis	Myotis brandtii	groen vuurvlinder	Maculinea dispar
ring slang	Natrix natrix	bruinvis	Phocoena phocoena	pimperlauwtje	Maculinea teleius
vinpootsalamander	Triturus helveticus	euraziatische lynx	Lynx lynx	tijmlauwtje	Maculinea arion
vuursalamander	Salamandra salamandra	franjetiaart	Myotis nattereri	zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero
Vissen		gewone dolfin	Delphinus delphis	Libellen	
beekprik	Lampetra planeri	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	bronslibel	Oxygastra curtisii
bittervoorn	Rhodeus cereus	gewone grootvleermuis	Plecotus auritus	gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
elrits	Phoxinus phoxinus	grote hooftzernemuis	Plecotus austriacus	gelekte witsnuitlibel	Leucorhina pectoralis
gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	hamster	Cricetus cricetus	groene glazenmaker	Aeshna viridis
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	hazelmuis	Muscardinus avellanarius	noorde winterjuffer	Sympetma paedica
riverprik	Lampetra fluviatilis	gekorven vleermuis	Myotis emarginatus	oostelijke witsnuitlibel	Leucorhina albifrons
Dagvlinders		kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	rivermabout	Stylurus flavipes
bruin dikkopje	Erynnis tages	kleine hooftzernemuis	Rhinolophus hipposideros	sierlijke witsnuitlibel	Leucorhina caudalis
dwergblauwtje	Cupido minimus	laafvlieger	Eptesicus serotinus	Vissen	
dwergdikkopje	Thymelicus acteon	meervleermuis	Myotis dasycneme	houing	Conegonus oxyrrhynchus
groot geaderd witje	Aporia crataegi	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus	stuur	Acipenser sturio
grote ijsvogelvlinder	Limnitis populi	nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Vaatplanten	
heideblauwtje	Piebejus argus	noordse woelmuis	Microtus oeconomus	drijvende waterweegbree	Luronium natans
lepepage	Strymonia v-album	otter	Lutra lutra	groenknolorchis	Liparis loeselii
kalkgraslanddikkopje	Spatialia sertorius	rosse vleermuis	Nyctalus noctula	krupend moerasscherm	Apium repens
keizersmantel	Argynnis paphia	tuimelaar	Turrops truncatus	zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
klaverblauwtje	Cyaniris semiargus	tweekeurige vleermuis	Vespertilio murinus	Kevers	
purperstreepparelmoervlinder	Brenthis ino	vale vleermuis	Myotis myotis	gestreepte waterroofkever	Dytiscus latissimus
rode vuurvlinder	Palaeochrysopterus	watervleermuis	Myotis daubentonii	heldenbok	Graphoderus bilineatus
hippotoe	Nymphalis antiopa	wilde kat	Felis silvestris	juchtleerkever	Osmoderna eremita
rouwmantel	Coenonympha arcania	witlankdolfijn	Lagenorhynchus acutus	Tweekleppigen	
tweekleurig hooibeestje	Bolaria aquilonis	witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albobrostris	batafse stroommossel	Unio crassus
veenbesparelmoervlinder	Coenonympha tulia	Reptielen en amfibieën			
veenhuibeestje	Melitaea cinxia	boomkikker	Hyla arborea		
velddparelmoervlinder		geelbuikvuurpad	Bombina variegata		
		gladde slang	Coronella austriacus		